

TL 4066 Kuzeyin Az Nüfuslu Halkları ve Arktik

Öğretim Üyesi: Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Can TEZİÇ.

Ohotsk Bölgesindeki Etnogenez Süreç (2)

Hafta 6.

Hazırlık Soruları:

- **Etnogenez süreçleri içerisinde salgın hastalıklar etkili faktörlerimdir? Tarihsel süreç içerisinde tartışın.**
- **Etnogenez süreç içerisinde Suptract ve Supertract olgularını Ohotsk bölgesi özelinde tartışın.**
- **Etnogenez süreç içerisinde etnografik değişimler üzerinde tartışın.**
- **Ohotsk bölgesinde yaşanan etnogenez süreç içerisinde farklı etnik grupların rolleri nelerdir?**

Sovyet bilim adamları da A.M. Zolotarev'in fikirlerine katılırlar ve yaya Tunguzlar için Tunguzlaşmış Paleo-Asyatlar tanımlaması yaparlar. Fakat bu oluşumu geyik yetiştiricisi Tunguz soy gruplarını bölgeye geldikleri zamana kadar bir halk olarak tanımlamazlar.

Bölgedeki ikinci asimilasyon dalgası ise geyik yetiştiricisi Tunguz soy gruplarının bölgeye göçleri ile başlar. Farklı geyik yetiştiricisi Tunguz boyları, yerleşik gruplar ile karışmaya başlarlar. Bu buluşma Ruslarında bölgeye geldikleri zamana rastlamaktadır. On yedinci yüzyılda (1659-1660 ve 1690-1691) yılları arasında bölgede meydana gelen salgında yaya Tunguzların büyük bölümü hayatlarını kaybetmiş, kurtulanların büyük bölümü ise bölgeden göç etmişlerdir. Bölgede kalanlar ise geyik yetiştiricisi Tunguzlar, Koryaklar ve

Ruslar arasında kalmış etnografik ve linguistik bazda alış veriş içerisinde giren gruplar zaman içerisinde Yu. Bromley'in belirttiği üzere kendilerine ait bir grup bilinci geliştirmek sureti ile ortaya Ohotsk Kamçadalları olarak bilinen etnik grubu ortaya çıkartmışlardır. Kamçadalların bir bölümü Kamçatka yarım adasında bir bölümü ise Ohotsk kıyılarında olup, bozulmuş bir Rusça konuşurken, dillerinin içerisinde yerli dillerinden kelime bulunmaktadır. Bunun yanında karışmış oldukları yerli gruplardan balık ve fok avcılığını almışlardır.

On dokuzuncu yüzyılda İ. Bul'ıçov'un Ohotsk okrugunda yapmış olduğu araştırmada göstermiştir ki bir zamanların yaya Tunguzları *Borodyaçiye*, *Osedliye*, *Sidyacıye* olmak üzere üç etnografik yapıya ayrılmışlardır. *Borodyaçiye* geyik yetiştiricisi Evenler, *Osedliye* Geyik yetiştiricisi Tunguzlar, ki bunlar artık Rus eski yerleşimciler ve Yakutlar ile karışmışlar. *Sidyacıye* ler ise eski yaya Tunguzlardan kalan ve bu güne kadar geleneksel yaşamlarını korumuş gruplar olarak tanımlanmışlardır.

İ.Bul'ıçov *Osedliye* Tunguzları Ruslar ile birlikte yaşadıklarını, yaşam mekanlarını basit yapılar olduğunu, elbiselerinin geyik derisinden yapıldığını, büyük baş havyan sahibi olduklarını, saman kestiklerini ve nadir ava giden bu grubun mutfaklarında balık ve yağlı fok balığının yanında bol miktarda patates tükettiklerini belirtmiştir.

İ. Bul'ıçov *Sidyacıye*'lerin geyik yetiştirmeyi bilmediklerini, yoksul olduklarını, yurtlarda veya barınaklarda yaşadıklarını belirtmişler. Bu grup balıkçılık ile geçinirken tüm zenginliklerinin 6 veya 7 köpeğe sahip olmak olduğunu yazmıştır.

Sonuç olarak, yerleşik hayata geçen Tunguz soy grupları bölgedeki adaptasyon süreci içerisinde farklı yaşam tarzları geliştirmiş, kimi unsurlar Ohot

Kamçadallarına dönüşmüşler, farklı gruplar ise lokal bölgelerde kendilerine özgü etnografik topluluklar olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Temel Kaynak

Teziç M.C. Sibirya'da Etnosların ve Alt-Etnosların Oluşumunda Tunguz Soy Gruplarının Rollerini (Evenler, Dolganlar ve Geyik Yetiştiricisi Yakutlar) // Научное обозрение Саяно-Алтая. 2015 № 4 (12). S. 21-35.

Yardımcı Kaynaklar

Barth, F. (1969). *Ethnic groups and boundaries the social organization of culture difference*, Boston: Little Brown.

Boronoyev, A.O. (2007). Territorial'naya mental'nost' I problemi sotsiokul'turnogo razvitiya regiona, (Pod redakstiey d-r filos. nauk professor. Boronoeva A.O) *Sibirskaya mental'nost' I problemi sotsiokul'turnogo razvitiya regiona*, St. Petersburg: Asterion s.8-17.

El'nitskiye, K. (1895). *Inorodtsı sibiri i sednyeaziatskih vladniye Rossii etnografiçeskiye oçerki*, St. Petersburg, İzdaniye D.D. Poluboyarikova.

Evstigneev, Yu.A. (2003). *Rossiyaskaya Federatsiya narodi i ih podrazdeleniya – kratkiye etnologiçeskiye spravoçik*, İzdatel'stvo St. Peterburgskogo universiteta.

Fenton, S (2003). *Ethnicity*, Polity Press Black well Publishing Ltd.

Gumilyev, L.N. (2006). *Etnogeneza . biosfera zamli*, Moskova: Ast; Astrel'.